

Prinsjesdag: presentatie 'Wereldwijd Dienstbaar'

colofon

INGELICHT wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van de directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

Eindredactie:

M.A.M. Bemelmans-Oonincx

Redactie:

N.E. van den Brink

M.P. van Woudenberg

Redactieadres:

MIVD/Bureau Communicatie

Postbus 20701, 2500 ES Den Haag

E-mailadres: mivd@mindef.nl

Telefoon: 070 - 441 90 40

Fotografie: Ministerie van

Defensie, Archief Defensiekrant,

Albert Piette, Eric van Munster

Vormgeving: Theo Olsthoorn en

Kommer de Heer

Druk en lithografie:

UnitedGraphics

Opplage: 1.000 expl.

Deadlines INGELICHT

Mocht u de redactie van informatie

willen voorzien, denk dan even aan

de volgende data:

Inleveren	Versijnings
-----------	-------------

Kopij	datum
-------	-------

21 november	13 december
-------------	-------------

De redactie behoudt zich het recht voor om bijdragen - waaronder ingezonden brieven - niet, gedeeltelijk of gewijzigd te plaatsen. Aan de inhoud van dit blad kunnen geen rechten worden ontleend. Voor gebruik van teksten en foto's uit dit blad dient u toestemming te vragen aan de redactie.

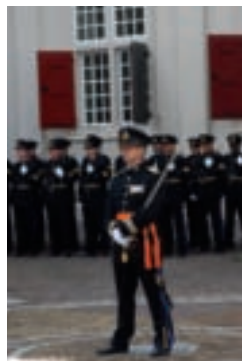
Omslag: Voorbereiding voor vertrek naar Paleis Noordeinde.

I N H O U D S O P G A V E

4 MIVD heeft geen kristallen bol

7 Beleidsbrief Wereldwijd dienstbaar

10 Informatieavond Eibergse NSO-buren

11 Column Veiligheidszaken: Wachtwoorden

12 "Wij zijn een meedenktank, geen luis in de pels"

15 MC

14 VIA wordt geleidelijk in gebruik genomen

16 MIVD-voetbalteam Sfinx schrijft historie

17 Gert Pronk met FLO

17 In Memoriam

18 NSO presenteert zich tijdens Stratos' Open Dag Burum Teleport

20 Stilte???

20 Aandacht voor thuisblijvers

22 Bijzondere auto voor dagelijks gebruik

23 Gouden medaille voor 36 jaar eerlijke en trouwe dienst

24 Reusers Kolom

Maak je geen zorgen, ik ben bij je

Over het algemeen leiden we een zorgeloos bestaan bij de MIVD. Het is hard werken en soms langer dan je eigenlijk lief is, maar we zijn relevant als organisatie en krijgen een luisterend oor als we iets te melden hebben. Maar meestal hebben we voor onze klanten slecht nieuws, het komt bijna nooit overeen met wat men hoopt.

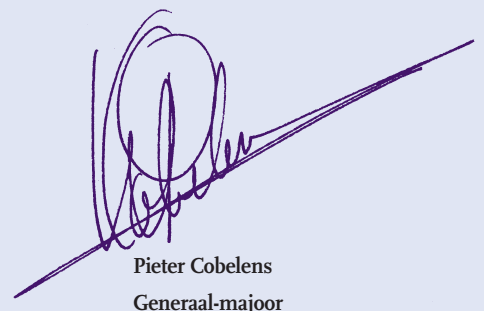
Dat slechte nieuws betekent dat onze producten bij de afnemers meestal leiden tot zorgen, die alleen kunnen worden weggenomen door iets te doen wat men eigenlijk op voorhand niet had gepland. In andere gevallen kunnen we onze collega's voor onheil waarschuwen, maar niet altijd op de minuut nauwkeurig. Natuurlijk maakt men zich dan zorgen, totdat het voorspelde onheil langer wegblijft en het uit het aandachtsgebied wegvalt. Kortom, we bezorgen onze klanten over het algemeen een zorgelijk bestaan. Hoe kunnen we die zorgen als MIVD verzachten of misschien zelfs helemaal wegnemen?

In de eerste plaats door te proberen door de ogen van de gebruiker te kijken. In de tweede plaats door ons werk zo nauwkeurig mogelijk te doen en zo goed mogelijk te voorspellen. In de derde plaats door altijd open te blijven staan voor nieuwe informatie, zelfs als dat belangrijke en ingrijpende wijzigingen van eerder geleverd werk tot gevolg heeft. In de laatste plaats door goed te luisteren en te willen leren van fouten.

Dit gaat ons steeds beter af, stel ik vast. Daar maak ik mij dus geen zorgen over. In de toekomst zal er echter een steeds grotere nauwkeurigheid en snelheid van ons worden gevraagd, en of we dat snel genoeg kunnen bijhouden, daar maak ik mij wel zorgen over. Dat houdt ons in het Directie-overleg (DIRO) ook bezig. Daar denken we na over de toekomstige organisatie en de kwalitatieve en kwantitatieve vulling ervan. Daar hebben we het over het benodigde materieel en over de kwaliteit van onze producten. We willen zeer actueel en nauwkeurig zijn.

Ons Vooruitziend Vermogen Voor Vrede en Veiligheid mag geen marketinglogan zijn, maar dient datgene te zijn waar de besluitvormers zich met grote zekerheid aan kunnen vasthouden. Waar dit allemaal toe leidt? Eenvoudigweg hetgeen mijn moeder altijd zei, als ik mij als kind onzeker of onbestendig voelde:

MAAK JE GEEN ZORGEN, IK BEN BIJ JE.

Pieter Cobelens
Generaal-majoor

De minister-president, minister van Defensie, de Commandant der Strijdkrachten, maar ook de Commando's Lucht-, Zee- en Landstrijdkrachten. Het zijn allemaal klanten van de MIVD. Wat vinden zij eigenlijk van deze dienst en de producten die hier worden geleverd?

Ingelicht gaat een rondje langs de klanten. In dit eerste artikel is luitenant-generaal J. H. De Jong, Commandant der Luchtstrijdkrachten, aan het woord.

MIVD heeft geen kristallen bol

“We weten eigenlijk altijd te weinig. In het verleden zijn belangrijke slagen verloren omdat men niet over bepaalde informatie beschikte. Maar je kunt niet alles weten. Je moet geen dingen willen weten waar je later niets mee kunt. Dat is verspilling van capaciteit.” Aan het woord is luitenant-generaal J.H. De Jong over de relatie Luchtmacht en MIVD.

In samenspraak met andere klanten, bepaalt de Commandant Luchtstrijdkrachten de Inlichtingen en Veiligheidsbehoefte Defensie (IVD). Hierin geven de commandanten van de verschillende strijdkrachten aan welke behoefte zij hebben op inlichtingengebied.

Hiermee is de werkwijze van de MIVD verschoven van aanbodgestuurd naar vraaggericht. Er is sprake van tweerichtingsverkeer: de klanten kunnen zelf aangeven wat hun behoeftes zijn, maar de MIVD stuurt ook ongevraagd inlichtingen door. Hoe werkt deze vraaggerichte werkwijze eigenlijk in de

praktijk? Luitenant-generaal De Jong is er duidelijk over. “In de praktijk blijkt dit lastig. We kunnen namelijk pas gerichte vragen gaan stellen als we weten of we in een bepaald land worden ingezet of niet.”

Adequaat reageren

De CDS bepaalt of de Luchtmacht wordt ingezet voor een bepaalde missie. Vervolgens wordt een verkenning uitgevoerd. “We moeten tenslotte weten waar we ter plaatse rekening mee kunnen houden”, zegt De Jong. “We moeten adequaat kunnen reageren en daarom moeten we ook vooruitkijken. Wat dat betreft weet de MIVD voldoende om ons goed te kunnen informeren over de situatie ter plaatse.”

Als commandant van de Luchtstrijdkrachten wordt hij elke ochtend bijgepraat over de actuele situatie in missiegebieden en over ontwikkelingen waar dan ook. “Maar nogmaals, uiteindelijk is het de Commandant der Strijdkrachten die bepaalt wat er met die inlichtingen wordt gedaan. Hij bepaalt waar de Koninklijke Luchtmacht wordt ingezet. Ik adviseer wel over het inzetten van mensen en materieel.”

Dreiging

Kolonel C.J. Lorraine, is hoofd van het operatiecentrum van het Commando Luchtstrijdkrachten (CLSK). Volgens hem is de behoefte aan inlichtingen een redelijk standaard verhaal, het productieproces is een helder proces. “Gedurende het jaar heeft de Luchtmacht behoefte aan inlichtingen over te lopen of lopende operaties waar veranderingen optreden. Vooral als we worden uitgezonden, moeten we een beroep kunnen doen op tijdige en accurate inlichtingen. Dat kunnen bijvoorbeeld vragen zijn over de veiligheidssituatie op een vliegveld in Afghanistan. De CLSK zorgt onder meer voor het vervoer van mensen, militairen of bijvoorbeeld politici, naar Afghanistan en terug. Er moet dan bekend zijn hoe de situatie op en rond het vliegveld is. Je moet weten waar de vliegtuigen het best en het veiligst kunnen landen. Daarom moet je van tijd tot tijd de dreiging bekijken. We vragen dan een dreigingsappreciatie aan bij de MIVD.”

Deze vragen vallen onder de dynamische behoeften. Er wordt ook regelmatig om incidentele inlichtingen gevraagd. Een recent voorbeeld is de inzet van Cougars voor het bestrijden van bosbranden in Griekenland. Ook denkbaar is dat de Luchtmacht de evacuatie regelt van Nederlanders waar ook ter wereld waar opeens geweld oplaait. Nederland heeft de plicht iets te organiseren om hen uit deze gevaarlijke situatie te halen. Ook dan wordt een dreigingsappreciatie aangevraagd en geeft de MIVD antwoord op vragen als: welke wapens heeft de vijand en wat wil die daarmee doen?

Verbetering

Lorraine ziet ruimte voor verbetering van de inlichtingenstroom van de MIVD. Wat hem betreft mag de MIVD meer inlichtingen verstrekken over zaken die niet één, twee, drie aan de orde zijn. Hij geeft als voorbeeld dat de MIVD geen informatie geeft over wapensystemen van andere NAVO-landen. Hoewel er andere wegen zijn om hier aan te komen, vindt hij dat toch jammer. “Ten tijde van de Koude Oorlog waren er westerse en oosterse wapensystemen. Je wist precies wat de vijand in huis had. De potentiële vijand van nu maakt gebruik van wapens van westerse origine. Daarom wil ik de beschikking hebben over gegevens om deze systemen te kunnen bestrijden. Maar tegelijkertijd besef ik ook dat de MIVD capaciteitsproblemen heeft. En”, vervolgt Lorraine, “de MIVD heeft geen kristallen bol. De dienst kan niet alles weten. Het is mensenwerk. Je kunt het vergelijken met meteorologie: het weer kun je niet met een wiskundige formule voorspellen. Zo is het ook met inlichtingen. Je hebt kale feiten waar een coherent verhaal van moet worden gemaakt. Dat is mensenwerk.”

Balans

Het aantal operaties waarbij de krijgsmacht overal ter wereld wordt ingezet, is de laatste jaren flink toegenomen. De behoefte aan inlichtingen is

daarmee ook groter geworden. De MIVD moet daarom uitbreiden. Nieuw personeel wordt aangetrokken uit de krijgsmachtdelen, dus ook uit het Commando Luchtstrijdkrachten.

“Ik vind het niet altijd prettig als militairen de luchtstrijdkrachten tijdelijk verlaten om voor een paarse organisatie als de MIVD te gaan werken”, zegt De Jong. “Het veroorzaakt gaten in de eigen organisatie en het is moeilijk nieuwe mensen aan te trekken. Voordeel is wel dat de mensen weer terugkeren met een stuk kennis en ervaring.”

Gelukkig ziet De Jong duidelijk welke vruchten er worden geplukt van de samenwerking tussen de Koninklijke Luchtmacht en de MIVD: “In Afghanistan hebben we veel ervaring opgedaan. We hebben beter inzicht gekregen in wat we van elkaar kunnen gebruiken. Met z'n allen zijn we sterker geworden.” ●

Inlichtingen bij de Luchtmacht

De Luchtmacht heeft als enig krijgsmachtdeel een eigen Inlichtingen en Veiligheid opleiding. Tijdens deze opleiding, die vijf maanden duurt, leren de officieren en onderofficieren bijvoorbeeld hoe een radar werkt, militaire wapensystemen herkennen en briefings geven over dergelijke wapensystemen.

Elk squadron heeft tenminste een officier en een onderofficier die een vlucht voorbereidt. Die voorbereidingen bestaan onder meer uit inlichtingen verzamelen over de vijand: waar en hoe staan de troepen opgesteld, waar staat de luchtverdediging, welk effect heeft het droppen van een bom op een bepaalde plek. Maar ook over het weer en het terrein. Na een vlucht volgt de debriefing. De intell (onder)officier maakt een *mission report* waarin staat aangegeven hoe de missie is verlopen, of het doel is bereikt en wat voor militair relevante zaken de vlieger is tegengekomen, zoals een luchtverdedigingseenheid die nog niet op de kaart stond aangegeven. Dit rapport gaat naar de commandant te velde en naar het hoofdkwartier. De inlichtingenofficieren en onderofficieren hebben dus een grote rol in het ondersteunen van een vlucht in een inzetgebied. ●

Beleidsbrief Wereldwijd Dienstbaar,

Op Prinsjesdag presenteerde Defensie de beleidsbrief 'Wereldwijd dienstbaar'. In deze brief is ook aandacht besteed aan de MIVD en de versterking van de Inlichtingenketen.

“Voor Defensie is het belang van een goede inlichtingenpositie de afgelopen jaren onmiskenbaar toegenomen. De groeiende complexiteit van operaties en de mondialisering van de inzet van de krijgsmacht stellen bovendien hogere eisen aan de inlichtingenvoorziening. Wat leeft er in een operatiegebied onder de bevolking? Wat zijn de tegenstanders van een missie van plan en hoe moet daarop worden gereageerd?

Daarnaast zijn betrouwbare en tijdige inlichtingen niet alleen voorwaarden voor effectief militair optreden, maar ook voor de veiligheid van de militairen.

Deze ontwikkelingen vragen om versterking van de inlichtingenketen bij Defensie. De inlichtingenketen wordt versterkt door:

- een bundeling van de middelen voor de verwerking van operationele inlichtingen in een krijgsmachtbreed inzetbare inlichtingeneenheid. Het huidige ISTAR-bataljon zal de basis vormen van deze eenheid die onderdeel blijft van het Commando Landstrijdkrachten. Specialisten met verschillende achtergronden zullen de informatie uit uiteenlopende bronnen in samenhang analyseren;
- versterking van de Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst (MIVD) en de operationele inlichtingcomponent van het Defensie operatiecentrum. Om een brug te slaan tussen uitgezonden eenheden en analysecapaciteiten in Nederland zal worden gebruikgemaakt van Nationale Intelligence Support Teams (NIST), waarmee in Irak en Afghanistan goede ervaringen zijn opgedaan.

Voor de versterking van de inlichtingenketen bij Defensie wordt in 2008 in totaal bijna tien miljoen euro extra gereserveerd en dat bedrag loopt jaarlijks op tot ruim achttien miljoen euro in 2011. Ook voor de jaren erna is voor deze maatregelen structurele dekking voorzien. Met deze maatregelen wordt onder meer uitvoering gegeven aan de aanbevelingen van de externe Onderzoeksgroep Inlichtingen en Veiligheid Defensie (OIVD).”●

Foto's: Albert Piette

Versterking van de inlichtingenketen

Valkuilen en gevaren van internet

Internet. Niemand kan meer zonder. Zoekmachines. Iedereen gebruikt ze. 'Even googelen', is een standaarduitdrukking geworden. Toch zitten er een aantal haken en ogen aan het gebruik van internet. Het kan gevaarlijk zijn en een zoekmachine is niet zo effectief en efficiënt als menigeeen denkt. Ingelicht zet met Arno Reuser, hoofd OSINT, de valkuilen en gevaren op een rij.

Er zijn een aantal punten op het gebied van internet en meer specifiek van een zoekmachine als Google, waar de meeste mensen zich niet van bewust zijn. Bijvoorbeeld: internet is niet wereldwijd, internet is als bron van informatie helemaal niet zo groot, een zoekmachine als Google is niet zo groot, internet is niet gemakkelijk te gebruiken en tot slot: er wordt gemanipuleerd waar je bij staat.

Toegang tot internet

Arno Reuser, hoofd OSINT, geeft regelmatig lezingen over juist en veilig internetgebruik. Vol vuur praat hij over de valkuilen en gevaren van internet. "Internet is niet wereldwijd. In Afrika heeft bijvoorbeeld minder dan vijf procent van de bevolking toegang tot internet. In het Midden-Oosten is dat minder dan zeventien procent. En in Azië is dat 12 procent.

Een ander probleem is dat de hoeveelheid informatie die via Google is te vinden, niet groot is: 8

miljard documenten. Dat lijkt veel, maar daartussen zit een heleboel troep als porno, sites voor kinderen en tieners, muziek en videosites. Lexis-Nexis, een gerenommeerde databank, heeft bijvoorbeeld 5,3 miljard documenten. Iets minder, maar de informatiedichtheid is vele male groter. Daarnaast is veel informatie via internet niet toegankelijk, omdat het zich achter toegangscode bevindt of omdat de documenten in *formats* staan die de meeste computers niet kunnen lezen.

Google is groot, is de volgende vuilkuil. "Dat lijkt misschien zo, maar het dekt lang niet de hele wereld van internet. Jammer genoeg gelooft niet iedereen dat. Als iemand kan bewijzen dat ik ongelijk heb, dan hoor ik dat graag." Om zijn bewering te onderbouwen geeft Reuser aan dat hij met een speciale zoekmachine drie zoekmachines heeft vergeleken. Daaruit blijkt dat een zoekopdracht bij Google andere zoekresultaten oplevert dan bij Yahoo. De resultaten die in beide machines zijn te vinden, zijn minimaal. Alleen zoeken via Google levert dus niet

zoveel op. Je moet altijd meerdere zoekmachines gebruiken, is dan ook het advies van Reuser.

Formule

Zoeken via Google is niet gemakkelijk, hoewel iedereen denkt dat deze zoekmachine makkelijk te bedienen is. Maar met een aantal technieken is veel meer mogelijk en kun je effectief en efficiënt zoeken. "Weet je bijvoorbeeld wat 'spatie' betekent in een zoekopdracht? En wist je dat je kunt aangeven dat je bepaalde woorden juist niet in de resultaten wilt terugvinden? Zo zijn er nog meer zoektechnieken." Reuser laat een lange zoekopdracht zien. Het is bijna een formule. Hiermee wordt de kans op relevante hits vergroot. "Als je de zoekopdracht niet nauwkeurig invult, krijg je ongelooflijk veel *hits* die niet relevant zijn. Dan gaat het dus om *hits* die niet passen bij de zoekopdracht. Van de *hits* die daar wel bij passen, is het nog maar de vraag of het ook oplevert wat de surfer zoekt."

Internet Open Bronnen Seminar

Op 26, 27 en 28 november is er een Internet Open Bronnen Seminar voor met name analisten van de MIVD en de AIVD.

Spreker is Greg Notess, bibliothecaris op de Montana State University en autoriteit op het gebied van zoekstrategieën. Greg Notess schrijft over zoekmachines in vaktijdschriften, publiceert boeken over het internet, en is een veelgevraagd spreker op nationale en internationale conferenties.

Samen met onder andere dr. Ran Hock is Greg Notess lid van de faculteit van de Websearch University dat tweemaal per jaar een driedaags seminar organiseert voor informatieprofessionals.

Doel van het gecombineerde AIVD / MIVD seminar is betrokkenen een gedegen cursus *Internet Search Strategies* te geven en een update over de ontwikkelingen van het afgelopen jaar, die van belang zijn voor inlichtinganalisten.

Greg zal onder meer spreken over de beste zoekmachines van dit moment, de meest effectieve zoekstrategieën, veilig zoeken en technieken om het beste uit een zoekmachine te halen. Het seminar wordt ook opengesteld voor andere belangstellenden van de beide inlichtingendiensten en ook zullen de OSINT medewerkers van onze Belgische collega's aanwezig zijn.

Het seminar duurt één dag en wordt tweemaal herhaald, om betrokkenen de gelegenheid te geven een voor de agenda zo gunstig mogelijke dag uit te zoeken. Lunch en vervoer zijn geregeld.

Vorig jaar vond voor het eerst een dergelijk gezamenlijk georganiseerd seminar plaats. Spreker Randolph Hock ontsloot een aantal internetgeheimen en leerde deelnemers internettoepassingen te gebruiken.

Aanmelden kan via bureau Opleidingen/APO of Henk Bretveld.●

Een ander misverstand is dat Google checkt wat er op internet wordt gezet. Documenten die via Google worden gevonden, zouden geen onwaarheden bevatten. Google geeft ook aan dat er objectieve methoden zijn om de resultaten te presenteren: de sites met de meeste overeenkomsten staan bovenaan. Volgens Reuser is dat flauwekul.

“Manipulatie is aan de orde van de dag.” Hij geeft een voorbeeld: Als je zoekt op ‘raar kapsel’ dan verwijst de eerste link naar het cv van premier Balkenende. Webloggers zijn erin geslaagd de woorden ‘raar’ en ‘kapsel’ te koppelen aan deze cv, met de bedoeling de zoekmachine te misleiden. “De ranking is dus niet objectief. Bovenaan de lijst vind je namelijk vaak bedrijven die geld betalen voor zo'n toppositie”, zegt Reuser.

Privacy

Tot zover de valkuilen. Nu de gevaren van internet. Google bewaart namelijk alle gegevens van de gebruikers: gegevens over zoekopdrachten en dien-

sten waarvan gebruik wordt gemaakt. Dus ook de zoekopdrachten van defensiemedewerkers zijn te achterhalen. Deze opdrachten zijn niet te herleiden naar een persoon, maar wel naar Defensie.

Medewerkers die thuis informatie opzoeken, moeten zich ervan bewust zijn dat hun interessegebieden tot op de gebruiker zijn te herleiden. Anderen kunnen hier namelijk hun voordeel mee doen. Recent heeft China bij Yahoo zoekgegevens opgevraagd van twee Chinese journalisten, en gekregen. Een voorbeeld van het feit dat internet geen privacy garandeert. Critici zien Google als grote privacy-schender, ondanks een wereldwijde privacyrichtlijn die het bedrijf onlangs heeft opgesteld.

Een ander gevaar is dat door informatie op internet meer kan worden prijsgegeven dan de bedoeling is. Bekend zijn de weblogs van militairen. Met hun mobieltjes of digitale camera maken ze foto's voor hun website om zo het thuisfront op de hoogte te houden. Een enkele foto geeft niet altijd veel informatie prijs. “Maar één plus één is veel meer dan

twee”, zegt Reuser. “Al die foto's bij elkaar geven een compleet beeld van bijvoorbeeld een basis.”

Informatie kan echter ook op een andere manier worden prijsgegeven. Hij laat een website zien waarop een mail van hem staat afgebeeld. Iemand heeft deze mail ongevraagd op internet gezet. Nog een voorbeeld: “Ik moest eens persoonsgegevens aan iemand versturen. Omdat dit bekenden waren, heb ik er wat grapjes in verwerkt. Ook dit document is op internet te vinden.”

Hoe kan worden voorkomen dat medewerkers onveilig met internet omgaan? Reuser vindt dat alle medewerkers met een MULAN-account een examen moeten afleggen. Een cursus hieraan voorafgaand moet hen wijzen op de gevaren van internet. Vervolgens moeten ze jaarlijks op herhalingscursus. Daarnaast zouden er afgeschermd, geanonimiseerde accounts moeten komen, zodat nooit is af te leiden wie naar welke informatie zoekt.●

Informatieavond Eibergse NSO-buren

In de eerste week van september was het dan zover. Op het antenneveld van de NSO ging de eerste schop de grond in. Hiermee is het begin gemarkeerd van de realisatie van een rondom ontvangend antennesysteem voor de NSO (Nationale Sigint Organisatie), ook wel bekend onder de naam ROOD (Radio Ontvangst Omni Directioneel). Voor omwonenden werd een informatieavond georganiseerd om hen op de hoogte te stellen van de bouwactiviteiten.

Door: Kapitein W. te Pas

De omwonenden van Kamp Holterhoek Eibergen zullen mogelijk overlast gaan ondervinden van de bouwactiviteiten. Dat is een van de redenen van de informatieavond op 30 augustus, georganiseerd door hoofd NSO, luitenant-kolonel Barry van de Lustgraaf en projectleider van het project ROOD, majoor Gert van Dijk. Tegelijkertijd wordt tijdens deze bijeenkomst verteld over de, in de pers niet altijd zorgvuldig verwoorde, veranderingen rondom de NSO.

Afluisterpost

Op kazerne Kamp Holterhoek luisteren zo'n veertig geïnteresseerde omwonenden naar de presentatie van de luitenant-kolonel over de nieuwe organisatie die nu NSO heet. Voor de meeste

omwonenden maakt het echter niet uit hoe de eenheid heet, want van oudsher blijft het voor hen de 'afluisterpost'.

Majoor Gert van Dijk vertelt daarna meer specifiek over de stand van zaken van het project ROOD. Hij legt onder meer uit wat er aan bouwactiviteiten op de rol staat. Naar verwachting zal op 1 juli 2008 het faciliteitengebouw worden opgeleverd. Na de realisatie hiervan zal worden begonnen met de plaatsing van de antennes die, in tegenstelling tot wat wordt vermeld in het hierboven geciteerde krantenartikel, nog maar zeven meter hoog zullen zijn.

Nieuw antennekoncept

De gang naar de kazerne, om te worden geïnformeerd over het project ROOD, maken de meeste aanwezigen niet voor de eerste keer. In decem-

EEN PASSAGE UIT EEN ARTIKEL VAN DE GELDERLANDER VAN 2 JANUARI 2004

In plaats van die hoge antennes, waar in maart nog sprake van was, introduceerden de afluister-specialisten van het Nederlandse leger tijdens een informatieavond een nieuw plan. Op hetzelfde terrein komt een woud van zeer gevoelige sprietantennes van elk ongeveer 12 mtr hoog. Volgens wethouder A. Bos, die de informatieavond meemaakte, is het nieuwe plan 'uniek in de wereld'. Holterhoek is de eerste plek waar deze technologie wordt toegepast.

Met de nieuwe antennes moeten dus regimes en militaire organisaties in de hele wereld worden afgeluisterd. Daar blijken, tot grote tevredenheid van de omwonenden, die enorme antennes plotseling niet meer bij nodig.

Volgens de wethouder was iedereen opgelucht over de nieuwste ideeën. De bewoners, die vreesden voor aantasting van hun woongenot, gingen na de bijeenkomst tevreden naar huis.●

ber 2003 werd door het toenmalige hoofd van het verwervingscentrum al een informatieavond georganiseerd. De kaarten lagen toen anders op tafel. Het betrof de presentatie van een geheel nieuw antennekoncept met een beduidend kleinere impact op de omgeving dan het oorspronkelijke plan, waarin sprake was van een groot aantal zeer hoge masten (95 meter).

De rest is geschiedenis, het bestemmingsplan werd goedgekeurd en het project kon worden gerealiseerd. Toch duurde het, door allerlei omstandigheden, tot september 2007 alvorens daadwerkelijk kon worden begonnen met de bouw. Maar dan is het zover. Over niet al te lange tijd beschikt de NSO over een antennesysteem dat op haar taak is berekend.●

WACHTWOORDEN

Uit een onderzoek in 2003, ter gelegenheid van de InfoSecurity-beurs in Londen, kwam pijnlijk naar voren dat een overgrote meerderheid van de ondervraagde kantoormedewerkers al na enig aandringen bereid bleken hun pc-wachtwoord, in ruil voor een chocoladereep, prijs te geven.

Ook recente onderzoeken geven aan dat nog steeds zo'n zeventig procent van de kantoormedewerkers bereid is wachtwoorden te verstrekken, waarvan meer dan de helft zonder enige aarzeling. Verder blijkt dat vier van de tien personen op de hoogte zijn van de wachtwoorden van directe collega's. Het meest voorkomende wachtwoord was het voor de hand liggende 'admin'. Ook worden wachtwoorden gemaakt van bekende categorieën als namen van familieleden (vijftien procent), voetbalteams (elf procent) of huisdieren (acht procent). Meer dan de helft van de kantoormedewerkers is bereid het wachtwoord te geven aan iemand die zich voordoeft als een medewerker van de IT-Helpdesk.

Ook binnen onze organisatie is gebleken dat medewerkers de strikt persoonlijke wachtwoorden, ten behoeve van een meer economische werkwijze, of als *back up* wanneer iemand het wachtwoord even niet meer weet, met anderen deelt. Hierbij realiseren ze zich niet dat ze kunnen worden afgerekend op handelingen die onder zijn of haar account worden uitgevoerd.

Sleutels tot informatie

Al met al kunnen we concluderen dat het wachtwoord, en niet in het minst de 'kantoormedewerker' kunnen worden aangemerkt als 'de zwakke schakel' van it-beveiliging. Onderzoeken leren ons dat we ons bewust moeten zijn dat wachtwoorden sleutels zijn die worden gebruikt om toegang te krijgen tot onze bijzondere informatie. En als we al zuinig zijn op onze wachtwoorden, is het belangrijk te realiseren dat een goed ofwel 'sterk' wachtwoord uw systeem beter beveiligd tegen ongeautoriseerde toegang, dan de naam van uw huisdier. Het is niet moeilijk sterke wachtwoorden te maken. Met een klein beetje inspanning en een aantal trucjes kunt u de beveiliging van uw computer sterk verbeteren.

Een veilig wachtwoord is een letter/cijfercombinatie die bestaat uit minimaal acht willekeurige karakters en die (vooral) moet kunnen worden onthouden. Vooral het laatste is een brekebeen. Toch valt het wel mee: bedenk bijvoorbeeld om te beginnen aan een vakantie die u gehouden hebt, een boek dat u gelezen heeft of een film die u gezien hebt. Ook kunnen de beginletters van een bekend liedje worden gebruikt zoals bijvoorbeeld 'Old Mc Donald Had a Farm' (waarbij het dan wel belangrijk is dat het liedje bij het inloggen niet wordt meegeneuried...). Het is hierbij wel noodzakelijk om er wat cijfers bij te doen. In dit voorbeeld kunnen dat twee koeien zijn ('OMDHaF2cows'). U kunt natuurlijk ook, om aan de acht karakters te komen de eerste twee karakters van elk woord gebruiken.

In een sterk wachtwoord gebruikt u de shift-toets. Dit geeft ongekeerde mogelijkheden. U gebruikt hiermee niet enkel een combinatie van hoofd-, kleine letters en cijfers,

maar ook nog van de ASCII karakters op het toetsenbord. 'Shift'1 wordt dan een uitroepteken, 'shift 8' een sterretje, etcetera!

Karakter vervanging

U kunt ook gebruik maken van 'karakter vervanging'. Hiermee vervangt u een letter of cijfer door een andere. Het woord 'man' zou men door karakter vervanging kunnen veranderen in 'm@n' of 'password' in 'p@ssword'. Omdat de vervanging van bijvoorbeeld 'a' door '@', 'o' door '0', 'b' door '6', 'Q' door '9' gemakkelijk is te herleiden, kan het wachtwoord worden versterkt wanneer u zelf een vervangend karakter verzint. Koppel bijvoorbeeld aan de 'e' het teken '#'. Hierbij bestaat geen verband tussen de twee karakters, en dat maakt het wachtwoord dan weer wat willekeuriger, dus veiliger.

Wanneer u moeite heeft om te onthouden op welk moment u de 'shift-toets' heeft gebruikt, kunt u dit ritmisch toepassen, zoals hoog-laag-hoog-laag-hoog-laag-laag-laag. Deze techniek wordt in de literatuur 'shift-ritme' genoemd.

Als laatste nog enige tips om de veiligheid verder te optimaliseren:

- Accepteer niet dat iemand met u meekijkt als u het wachtwoord invoert. Het is een onbeschofte inbreuk op uw privacy.
- Maak regelmatig een nieuw wachtwoord (zo het systeem u hiertoe niet dwingt). Naarmate u een wachtwoord langer in gebruik hebt, neemt de kans toe dat iemand achter uw wachtwoord komt.
- Sla uw wachtwoorden veilig op. De veiligste opslag is gewoon onthouden. Naarmate u meerdere wachtwoorden heeft, wordt dat echter moeilijker. Laat uw accountnamen en wachtwoorden NOOIT zichtbaar achter bij uw systeem, of onversluisd in uw agenda op uw bureau.
- Log uit als u uw werkplek verlaat. Maak er een gewoonte van om de computer te vergrendelen wanneer u uw werkplek verlaat.●

‘Wij zijn een meedenktank

Tussen de MIVD en de AIVD bestaat een nauwe band. Op verschillende terreinen wordt samengewerkt. Voor beide diensten is het wettelijk kader uitgezet in de Wiv 2002, die dit jaar zijn eerste lustrum viert. In een serie dubbelinterviews onderzoeken Stroom en Ingelicht, personeelsbladen van de AIVD en de MIVD, hoe die samenwerking verloopt en hoe beide organisaties zich aan elkaar kunnen spiegelen. Deze keer spreken de bladen met de voorzitters van de Ondernemingsraad van de AIVD en de Medezeggenschapscommissie van de MIVD.

Even voorstellen: Wesseling, 31 jaar werkzaam bij de AIVD en 3,5 jaar voorzitter van de Ondernemingsraad (OR). Maas, 21 jaar werkzaam bij de MIVD, en zo'n drie jaar voorzitter van de Medezeggenschapscommissie (MC) van de MIVD. Beide heren steken veel tijd in het vertegenwoordigen van belangen van medewerkers. Wesseling is bijvoorbeeld de helft van zijn werkweek kwijt aan de OR. Voor Maas is dat iets minder. 'Maar bijvoorbeeld een reorganisatie zorgt voor een piek.'

Wat doet een OR of MC eigenlijk?

Wesseling: 'Wij zijn een meedenktank. Als OR denken we mee met de dienstleiding, in het belang van de dienst en de medewerkers. Wij krijgen signalen van de werkvloer over zaken waar medewerkers het niet mee eens zijn. Bij dit soort signalen vragen wij ons eerst af of het een persoonlijke zaak betreft, want dan mag de OR zich er niet mee bezighouden. Wij proberen overigens in die gevallen altijd wel de mensen te helpen door advies te geven. In de gevallen waarbij een breder dienstbelang in het geding is, zullen wij dat bij de dienstleiding aankaarten. Een voorbeeld? Het nieuwe pand dat we gaan betrekken heeft minder parkeerplaatsen dan het aantal medewerkers dat in dienst is. Daarover krijgen wij klachten die wij aankaarten bij de dienstleiding. Vaak worden we gezien als luis in de pels. Als gevolg van onze kritische houding, kan al snel het beeld ontstaan dat wij overal tegen zijn, maar dat beeld is niet terecht.'

De OR is gestoeld op de Wet op de Ondernemingsraden (WOR). Daarin staan de rechten en plichten van de OR beschreven. Dat is het

anker van de OR. Boven een bepaald aantal medewerkers is een organisatie verplicht om een OR te hebben. De AIVD en voorheen de BVD heeft altijd een dergelijk orgaan gehad.'

Maas: 'Defensie kent het Besluit Medezeggenschap Defensie. Dat werkt anders dan een ondernemingsraad, omdat Defensie met operationele eenheden te velde te maken heeft. Als een militair op missie is, kan er geen rekening worden gehouden met optimale ARBO omstandigheden en arbeidstijden. Deze dingen kunnen niet in de (WOR) worden geregeld. Het Besluit Medezeggenschap is gestoeld op niet-operationele eenheden. De bevoegdheden van dit besluit zijn beperkter dan de WOR, omdat een commandant iets kan tegenhouden in het belang van een missie.'

Hoe zijn de OR en MC georganiseerd?

Wesseling: 'Eén keer per maand is er een formeel overleg met de dienstleiding. Op het moment is dat met de plaatsvervangend directeur. Tijdens dit overleg wordt de OR formeel de advies- en instemmingaanvragen voorgelegd. Verder worden natuurlijk ook allerlei andere zorgpunten van de OR besproken. De advies- en instemmingaanvragen zijn belangrijke rechten van de OR. Als de OR niet instemt of geen positief advies afgeeft, dan houdt dat in dat een voorgenomen plan stil ligt, met alle gevolgen van dien. Daar moet je dus wel goede argumenten voor hebben. Daarnaast vergadert de OR twee keer per maand en als dat nodig blijkt, is er een informeel overleg. Om praktische redenen heeft de OR de donderdag als vaste vergaderdag.'

Maas: 'De MC heeft één keer per drie maanden

een formele vergadering met de directeur. Daarnaast hebben we ad hoc informele overleggen, waarbij zo'n vier à vijf MC-leden aanwezig zijn en de directeur. Dan leggen we de voeten op tafel en trekt de directeur een flesje wijn open. Er wordt niet genutleerd. Het belang van zulke informele overleggen is dat je dingen op een andere manier kunt aankaarten. Naast deze overleggen is er maandelijks een technisch vooroverleg met onze plaatsvervangend directeur waarbij onder meer de ARBO functionaris, Bureau Communicatie en P&O aanwezig zijn, maar ook andere gasten kunnen worden uitgenodigd voor specifieke onderwerpen. Dat is een belangrijk instrument om bepaalde onderwerpen goed uit te werken en dan in het overleg met de directeur snel te kunnen afhandelen. Daarnaast hebben we twee werkgroepen, personeel en ARBO. Hierin zitten leden van het MC, maar ook mensen van daarbuiten. Deze externe *power* zorgt ervoor dat het MC-werk minder belastend is voor de leden.'

Jullie steken veel tijd in deze medezeggenschapsorganen. Is het door de hoeveelheid extra werk, naast het gewone werk, lastig leden te vinden?

Maas: 'We hebben op het moment twaalf leden. In juni zijn we gestart met dertien mensen, dat is het maximum. Helaas is er inmiddels een militair overgeplaatst, waardoor we nu twaalf mensen in de commissie hebben. We zouden bij een te grote leegloop officieel weer nieuwe verkiezingen moeten houden. Binnenkort wordt het nieuwe Besluit Medezeggenschap Defensie van kracht waarbij is besloten dat in een dergelijk geval iemand horizontaal mag instromen. Verkiezingen houden we dan om de vier jaar. Het voordeel van deze instroomregeling is dat je mensen kunt uitnodigen die je denkt nodig te hebben.'

Naast deze twaalf leden hebben we een ambtelijk secretaris die van buiten de organisatie komt. Die is veertig uur in de maand in dienst.'

Wesseling: 'Wij hebben elf leden, terwijl we er op basis van het aantal medewerkers vijftien mogen hebben. Ik merk dat de werkdruk is toegenomen, waardoor mensen geen tijd kunnen vrijmaken voor

ank, geen luis in de pels'

de OR. Of ze krijgen een andere functie waarin het OR-werk niet meer is in te passen. Ik denk dat dat een gezamenlijk zorgpunt blijft: hoe houd je mensen in de MC of OR?’

Jullie werken nu zo'n twee jaar samen. Hoe is die samenwerking ontstaan?

Wesseling: ‘Bij ons ontstond de behoefte te sparen met een ander medezeggenschapsorgaan. Om te zien hoe wij het als OR doen, maar ook om van andere organen te leren. Wij hebben toen de MIVD benaderd, omdat onze organisaties vergelijkbaar

zijn. Maas werkte indertijd toevallig aan een rapport over functiewaarderingen. Hij wilde uitzoeken of er verschillen bestonden tussen beide diensten.’

Maas: ‘We merkten namelijk dat mensen bij de MIVD vertrokken om bij de AIVD te gaan werken. Wij wilden weten wat de reden daarvan is. Een verschil in beloning misschien? In de praktijk bleek dat de functiewaarderingen niet spectaculair verschillen, wel de salarïering. Die werd echter weer grotendeels tenietgedaan doordat militairen weer beter betaald krijgen dan burgerpersoneel. Uit dit onderzoek vloeide een ontmoeting voort waarin we beke-

ken of het klopt dat we veel gemeenschappelijk hebben en wat we van elkaar kunnen leren. De MC had toen net een nieuwe bezetting, de OR draaide al een tijdje mee. De MC kon zo meesurfen op de OR. Volgend jaar is dat waarschijnlijk precies andersom.’

En wat hebben jullie gemeenschappelijk?

Wesseling: ‘De NSO bijvoorbeeld, daar hebben we beiden mee te maken. We kijken ernaar vanuit onze eigen organisatie, terwijl het ook goed is te zien hoe de andere dienst met bepaalde dingen omgaat.’

Maas: ‘Dat klopt. NSO produceert voor beide

diensten. Wat in dit voorbeeld voor de MIVD extra speelt, zijn de ARBO omstandigheden van de NSO-medewerkers in de buitenlocaties Eibergen en Burum. De MIVD heeft daarnaast nog andere detachementen. Hierdoor ontstaat een diffuus beeld van de omstandigheden op de kazernes, terwijl het ARBO technisch overal in orde moet zijn. De werk-omstandigheden op de verschillende locaties is voor ons als MC dus een extra punt van aandacht.'

Zijn jullie elkaar een steun in de rug als het gaat om het innemen van standpunten?

Wesseling: 'We nemen geen gemeenschappelijk standpunt in. Dat is ook niet wenselijk, daarvoor zitten we toch te ver uit elkaar. Wat we wel doen is informatie uitwisselen en als diensten nader tot elkaar komen.'

Maas: 'Twee keer per jaar komen we samen om te overleggen. Ik vind het ook leuk om de OR iets te laten zien van de militaire wereld, te laten zien wat specifieke punten voor ons zijn.'

Wesseling: 'Een van de dingen waarin het succes van de contacten zichtbaar wordt, is het informele gesprek dat bij de AIVD in de slop was geraakt. Dat hebben we weer opgepakt in navolging van de MIVD. Wij zijn bijvoorbeeld ook bezig met het verwerven van een ambtelijk secretaris.'

Maas: 'We hebben al veel van elkaar geleerd. Dat willen we continueren.' ●

BEZOEK GERARD BOUMAN, NIEUW

Gerard Bouman, aanstaand nieuw hoofd van de AIVD, bracht eind augustus een kennismakingsbezoek aan de MIVD.

Vanaf 1 december wordt Gerard Bouman het nieuwe hoofd van de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD). Daarmee volgt hij Sybrand van Hulst op, die met functioneel leeftijds-ontslag gaat. Sinds 1 januari 2007 is Bouman al in dienst voor een goede inwerkperiode en overdracht. Om alvast kennis te maken met de MIVD bracht hij eind augustus een driedaags bezoek aan onze organisatie. Hij werd op de hoogte gebracht van het reilen en zeilen van verschillende afdelingen, zoals de stafafdeling Ondersteuning, de afdeling geheime inlichtingen operaties, de afdeling contra inlichtingen en veiligheid en de afdeling militaire operaties. De derde dag kreeg hij rondleidingen bij de Nationale Sigint Organisatie (NSO) in Burum en Eibergen.

Hoe kijkt hij terug op dit bezoek en wat is zijn eerste indruk van de MIVD? "Het is hier ontzettend gastvrij. Het barst van de enthousiaste mensen die

Vlnr: Ed Maas, generaal-majoor Pieter Cobelens, Gerard Bouman, Matthijs Coster en Jeroen Sikkel.

het belang zien van wat ze doen. Het is een hele operationele club die bezig is met de veiligheid van uitgezonden collega's. Dat geeft een andere dynamiek dan de inlichtingen waar de AIVD zich mee bezig houdt.

De MIVD is ook een organisatie die in beweging

VIA wordt geleidelijk in gebruik

De afgelopen maanden is er hard gewerkt aan het project Verbetering Informatievoorziening Analist (VIA). Het projectteam heeft onder meer gewerkt aan het bouwen van een stabiel systeem waarmee de MIVD in staat is de toekomstige groei van informatie te kunnen blijven verwerken en informatie effectief te presenteren aan de analisten. De komende vier maanden wordt het nieuwe systeem geleidelijk in gebruik genomen.

Het informatieplatform dat met het project VIA wordt neergezet, integreert informatie die op dit moment in diverse informatiesystemen wordt aangeboden. Een gebruiker krijgt middels een centraal informatieportaal toegang tot diverse informatiebronnen die binnen de MIVD aanwezig zijn. Door middel van individuele zoekprofielen is het met het VIA-systeem mogelijk om uit een groot aanbod van informatie op een efficiënte wijze de meest relevante informatie te verkrijgen.

Gebruiksvriendelijkheid

In de komende vier maanden wordt het nieuwe VIA-systeem geleidelijk binnen de organisatie in gebruik genomen. In het project is gekozen voor een geleidelijke aanpak met minimale impact op de werkwijze van de analisten. Dit is mogelijk doordat het projectteam in de afgelopen periode veel aandacht heeft besteed aan de gebruiksvriendelijkheid van het systeem. Daarbij is de hulp ingeschakeld van een gebruikersinteractie-

ontwerper. Uit de *pilot* is immers gebleken dat met name de gebruiksvriendelijkheid van het nieuwe informatiesysteem een belangrijke succesfactor is voor acceptatie bij de gebruikers.

Binnen het project is daarom veel aandacht besteed aan het zo intuïtief mogelijk maken van het nieuwe systeem. De eerste resultaten met de testgebruikers zijn wat dat betreft zeer bevredigend. De testgebruikers geven aan dat de gebruiksvriendelijkheid van het systeem flink is verbeterd.

Toekomst

Nu het project de implementatiefase is genaderd, is het goed alvast naar de toekomst te kijken. De realisatie van het nieuwe VIA-systeem is een eerste stap naar een verdere verbetering van de

is, net als de onze. De mensen van bijvoorbeeld humint en observatieteams zitten niet stil. Ze leggen wel andere accenten dan vergelijkbare afdelingen bij ons."

Samenwerking tussen deze twee diensten is volgens Bouman belangrijk: "Nederland is klein in een grote wereld", zei de oud-minister van Buitenlandse Zaken Luns al. Samenwerking tussen deze twee diensten is daarom onvermijdelijk. ●

genomen

informatievoorziening aan de analisten. Voor de verdere toekomst is het belangrijk het systeem continue te blijven verbeteren, zowel qua functionaliteiten als aansluiting bij de wensen van de gebruikers. Om dit binnen de organisatie te waarborgen is de rol van de beheermanager VIA in het leven geroepen.

Frank Bacco zal deze rol op zich nemen naast zijn huidige functie als Programma Manager. De beheermanager heeft als taak de technische mogelijkheden van het VIA-systeem en de ontwikkelingen die zich afspelen in de ondersteuning van de informatievoorziening af te stemmen op de wensen die bij de gebruikers liggen. Frank zal een belangrijke rol spelen in de verdere ontwikkeling van het nieuwe informatiesysteem. ●

Beste collegae,

In het recente Technisch Vooroverleg (TVO) met de plaatsvervangend directeur Jeroen Sikkel, is er onder meer gesproken over communicatie, en wel die over de lopende reorganisatie. 'Men' voelde zich in het ongewisse gelaten waar we nu eigenlijk stonden en hoe het met de voortgang was gesteld. Daar werd kort nadien een nieuwsflits over gepubliceerd. Prima zo, want ook informatie over onzekerheden omtrent de verwachte datum van de implementatie van de reorganisatie is communicatie. Op korte termijn verschijnt het personeelsvullingsplan en dan gaat het om mensen en hun toekomst. Het doet de MC veel genoeg dat de dienstleiding heeft ingestemd met het MC-voorstel om in dat verband eventuele 'schrijnende gevallen' die daarbij kunnen ontstaan, te onderkennen en bespreekbaar te maken.

Door: Ed Maas, voorzitter MC-MIVD

Onlangs sprak ik nog met de voorzitter van de Ondernemingsraad van de AIVD naar aanleiding van het installeren van de nieuwe ploeg afgelopen juli. Bij deze dienst spelen zich dezelfde fenomenen af, zoals een reorganisatie en de op handen zijnde verhuizing. Dat zijn allemaal onzekere tijden en dan is de informatievoorziening vanuit de dienstleiding van groot belang. Begin 2008 komen we als OR en MC in wat breder verband weer bij elkaar om de gemeenschappelijke uitdagingen uit te wisselen.

Ook had ik het genoeg met de directeur en de plaatsvervangend directeur en het nieuwe hoofd van de AIVD, de heer Bouman, een lunch te gebruiken waarbij de verschillen, maar zeker ook de overeenkomsten van medezeggenschap bij beide diensten werden belicht. Daarbij bleek dat de opvattingen daarover van de directeur en Bouman dicht bij elkaar te staan. We zijn dan ook benieuwd hoe dat gaat uitpakken.

Bijzondere Gemeenschappelijke MC

Daarnaast had het dagelijks bestuur van de MC een bijeenkomst met het dagelijks bestuur van de MC van de Dienst Materieel Organisatie in Den Haag, ook een substantiële gebruiker van de Freek (1700 medewerkers). Doel was de herstart van de Bijzondere Gemeenschappelijke MC (BGMC) op de Frederik/Alexanderkazerne voor te bereiden, dat heet nu LOMCA (lokatieoverleg MC's Alkemade complex en betreft enkele duizenden defensiemedewerkers). Tot onze verbazing bleek tijdens deze bijeenkomst dat de MC-DMO totaal niet op de hoogte is van de plannen met de kazerne, die wij wel op hoofdlijnen kennen. Als de beheerder van het complex tot doel heeft hierover juist niet te communiceren, is hij daar zeker in geslaagd. Ook de GMC van de Bestuursstaf is helaas nog steeds niet echt van de grond gekomen.

Kortom, meer dan genoeg onderwerpen om ons mee bezig te houden. Rest 'slechts' nog ons straks te buigen over de voorgenomen reorganisatie van Afdeling Informatie Management en Bureau ICT in het licht van HTI en ATLAS en het Bureau Communicatie dat dreigt te worden verslonden door de Directie Voorlichting en Communicatie. ●

MIVD VOETBALTEAM SFINX

SCHRIJFT HISTORIE

De datum 20 september 2007 kan in de geschiedschrijving van de MIVD worden bijgeschreven als een sportief hoogtepunt in het vijfsjarige bestaan van de dienst. Op het veld van V.V. Marine, achter de Prins Willem Alexanderkazerne in Den Haag, vond de eerste officiële voetbalwedstrijd plaats van SFINX, het voetbalteam van de MIVD.

Door: De coach

Voor de samenstelling van het team kan geput worden uit 34 voetballiefhebbers die betrokken willen zijn bij het MIVD-voetbalgebeuren. Het betreft hier zowel burgers als militairen uit alle geledingen van de MIVD, waarbij het opvallend is dat de negende en tiende verdieping sterk is vertegenwoordigd.

Tegenstander was voetbalvereniging TAC '90 uit Den Haag, de club van collega Raoul.

Reeds een week van te voren werd de wedstrijd door een uitgekende publiciteitscampagne breed onder de aandacht gebracht van het MIVD-personeel. Het ophangen van wedstrijdaffiches in de liften en een 'Nieuwsflits' over Donar leidde dan ook tot de overweldigende opkomst van een ongeveer tienkoppig publiek.

Omdat het om de eerste officiële wedstrijd van SFINX ging, was Jeroen Sikkel, plaatsvervangend Directeur MIVD, bereid de aftrap te verrichten. Gezien de uitloop in tijd en de snel invallende duisternis kon deze handeling helaas niet worden voorafgegaan door een kleine speech met de nodige bemoedigende woorden. Ter compensatie had de heer Sikkel echter een aftrap in gedachten die gelijk had moeten leiden tot de eerste gevaarlijke aanval van Sfinx. Tot teleurstelling van een ieder, en niet in de laatste plaats van Sikkel zelf, moest geconstateerd worden dat zijn sportieve inzet slechts van symbolische aard was. De aftrap werd daarna namelijk opnieuw genomen.

Onnavolgbare acties

Vanaf het eerste moment is duidelijk dat alle inspanningen van een jaar lang trainen op dinsdagmiddag, zowel op het veld als in de zaal, zijn vruchten zal gaan afwerpen. Onnavolgbare acties volgen elkaar in snel tempo op waarbij het fysieke contact van beide zijden niet wordt geschuwd. Het publiek, inmiddels in totale extase door de vele hoogstandjes, wordt na vijftientig minuten beloofd voor al haar aanmoedigingen. Na een perfect genomen hoekschop weet Herman met een op karate gelijkende trap de bal in de uiterste linker hoek van het doel te plaatsen, de keeper daarbij volledig kansloos latend.

Tien minuten later is het wederom raak. Eerlijkheidshalve moet hierbij gesteld worden dat het een doelpunt met een 'luchtje' betreft. De grensrechter van TAC '90 is al vermoeid door de aanhoudende aanvalsgolven van Sfinx, als vanuit de achterhoede een snelle aanval wordt ingezet. Een conditionele inzinking is het gevolg. Tijdens de aanval wordt met een splijtende *pass* de rechtsbuiten, Antonio, bereikt die, ook aangeslagen door een klein conditioneel dipje, dik buitenspel staat. Aangezien de grensrechter van TAC '90 dit snelle spel niet meer kan belopen en daarom het buitenspel niet kan constateren, biedt dit Antonio een niet te missen kans om alleen op de keeper af te gaan. Met de rust die Antonio ook in het dagelijkse leven zo kenmerkt, weet hij de bal op gepaste wijze langs de uitlopende keeper van TAC '90 in het net te doen belanden. Ruststand: 2-0 voor de MIVD.

Na slechts een korte pauze van vijf minuten wordt het spel hervat, waarbij snel duidelijk wordt dat de geleverde inspanningen in de eerste helft zijn tol gaan eisen. TAC'90 weet het spel naar zich toe te trekken, wat uiteindelijk resulteert in een mooi uitgespeeld doelpunt. Op karakter houden de spelers van Sfinx na deze kleine tegenvaller het spel toch goed in balans, met als eindresultaat een verdiende 2-1 overwinning.●

Het Sfinx-voetbalteam oefent elke dinsdag van 16.00 tot 17.00 uur op het veld of in de zaal. Enthousiaste actieveelingen kunnen zich aanmelden via 'MIVD Voetbalteam' in Outlook. De passieve voetballiefhebber zal bij de eerstvolgende wedstrijd van Sfinx weer op de hoogte worden gebracht middels affiches en een 'Nieuwsflits'.

GERT PRONK VERLAAT MIVD

Na 36 jaar trouwe dienst heeft luitenant-kolonel Gert Pronk op 13 september afscheid genomen van Defensie en de MIVD. Tijdens dit afscheid kreeg hij de gouden MIVD-speld en de gouden landmachtmedaille uitgereikt.

Gert begon zijn loopbaan bij Defensie als officier van het Wapen van de Verbindingsdienst en diende bij verschillende parate verbindingseenheden. vierentwintig jaar geleden heeft hij de overstap gemaakt naar de Landmacht Inlichtingen Dienst. Bij de MID en later de MIVD heeft Gert verschillende functies bekleed, onder andere bij Afdeling Contra-Inlichtingen en Veiligheid en Stafafdeling Productie. De laatste jaren heeft luitenant-kolonel Pronk getracht zijn jarenlange kennis en ervaring over te dragen op jongere generaties als stafmedewerker CI-operaties bij het stafbureau van ACIV. Nu hij met functioneel leeftijds ontslag gaat, wil hij zijn kennis en ervaring mogelijk gaan inzetten in de beveiligingsbranche.

Tijdens de receptie werden veel herinneringen opgehaald over hoe hij was

als collega en wat hij heeft betekend voor de dienst. Hij wordt door zijn directe collega's dan ook gezien als nestor van de afdeling.

Maar het ging er ook over dat hij zo nieuwsgierig is en kan bluffen als de beste. "Ik heb je met eigen ogen mensen zien confronteren en overbluffen. Zo erg, dat je zelfs op jouw toetsenbord begon te kloppen om hem te laten geloven dat het antwoord in de toverdoos zat. Toen de betrokkene het opgaf en weer weg was, zei je met een grijns van oor tot oor: 'Dat was *close*. Ik had op de toetsen kunnen blijven hameren tot ik een ons woog, maar het antwoord staat er echt niet in.'"

Gert Pronk was een gewaardeerde collega wiens adviezen en (positief) kritische opmerkingen zeker gemist zullen worden.●

IN MEMORIAM

Ido Yáñez,
directeur Veiligheidsdienst Aruba

Op 12 augustus is mr. I.V. Yáñez, directeur van de Veiligheidsdienst Aruba, na een kort ziekbed overleden aan kanker. Ido is 57 jaar geworden.

Yáñez heeft jarenlang een leidinggevende functie bekleed bij de Bibliotheca Nacional.

Sinds 1997 was hij hoofd van de Veiligheidsdienst Aruba (VDA).

De MIVD onderhoudt al lange tijd een relatie met de VDA. Yáñez is daar persoonlijk en intensief bij betrokken geweest. De directeuren van de beide diensten hebben elkaar regelmatig persoonlijk getroffen. De MIVD heeft de samenwerking als waardevol en hartelijk ervaren. Het overlijden van Ido Yáñez is een groot verlies voor de Veiligheidsdienst Aruba.

Op 18 augustus werd afscheid van hem genomen in de *Faith Revival Church* te Rooi Afo waarna hij ter aarde werd besteld op de begraafplaats van Sint Nicolaas op Aruba.●

NSO PRESENTEERT ZICH TIJDENS STRATOS' OPEN DAG BURUM TELEPORT

Een kijkje in de keuken van de satellietcommunicatie. Dat was mogelijk tijdens de Open Dag van Burum Teleport, het grondstation voor satellietcommunicatie van Stratos. Voor de vestiging van de Nationale Sigint Organisatie (NSO) in Burum, de buurman van Stratos, is publiek een kijkje in de keuken gunnen niet zo vanzelfsprekend. Toch nam ook de NSO op verzoek van Stratos deel aan deze dag; vanaf het terrein van de burens, want het NSO terrein bleef hermetisch afgesloten.

Door: Kapitein Wilfried te Pas

Het is een bewuste keuze deel te nemen aan deze Open Dag. Na vooroverleg met de Diensten kreeg de NSO het mandaat zich mede namens de Diensten te presenteren. Op deze wijze is het mogelijk mensen uit de directe omgeving van de NSO juist te informeren. Stratos is blij met deelname van de NSO, omdat zij verwachten dat er mogelijk nogal wat vragen zouden worden gesteld aan het Stratos-personeel over 'dat andere antenneveld'. Nu kunnen zij doorverwijzen naar de stand van de NSO. Daar krijgen vragenstellers antwoorden, uiteraard binnen de geoorloofde kaders.

Vanuit een legergroene tent, vlak naast het hoofdgebouw van Stratos en vlak naast de NSO-

antenne Burum-1, staan hoofd NSO, luitenant-kolonel Barry van de Lustgraaf en kapitein Wilfried te Pas de gehele dag geïnteresseerd te woord. Dat het er veel zijn geweest kan mede worden afgeleid uit het totale aantal bezoekers van de Open Dag van Stratos, dat dicht bij de 2000 lag.

Flyer

In de tent van de NSO kunnen bezoekers kijken en luisteren naar een doorlopende presentatie met tekst en veel foto's, waaronder een korte impressie van het werk van Taskforce Uruzgan. Dat laatste heeft slechts een indirecte relatie met de NSO, maar geeft de bezoekers een goede impressie van de inspanningen van de krijgsmacht in Afghanistan. Op tafels in de tent liggen

diverse folders en stapels jaarverslagen van AIVD en MIVD. Ook is een flyer over de NSO beschikbaar waarin wordt geanticipeerd op mogelijke vragen van bezoekers. Zoals bijvoorbeeld: 'wat betekent NSO' of 'voor wie werkt de NSO', maar ook: 'mag de NSO zomaar alles af luisteren?'.

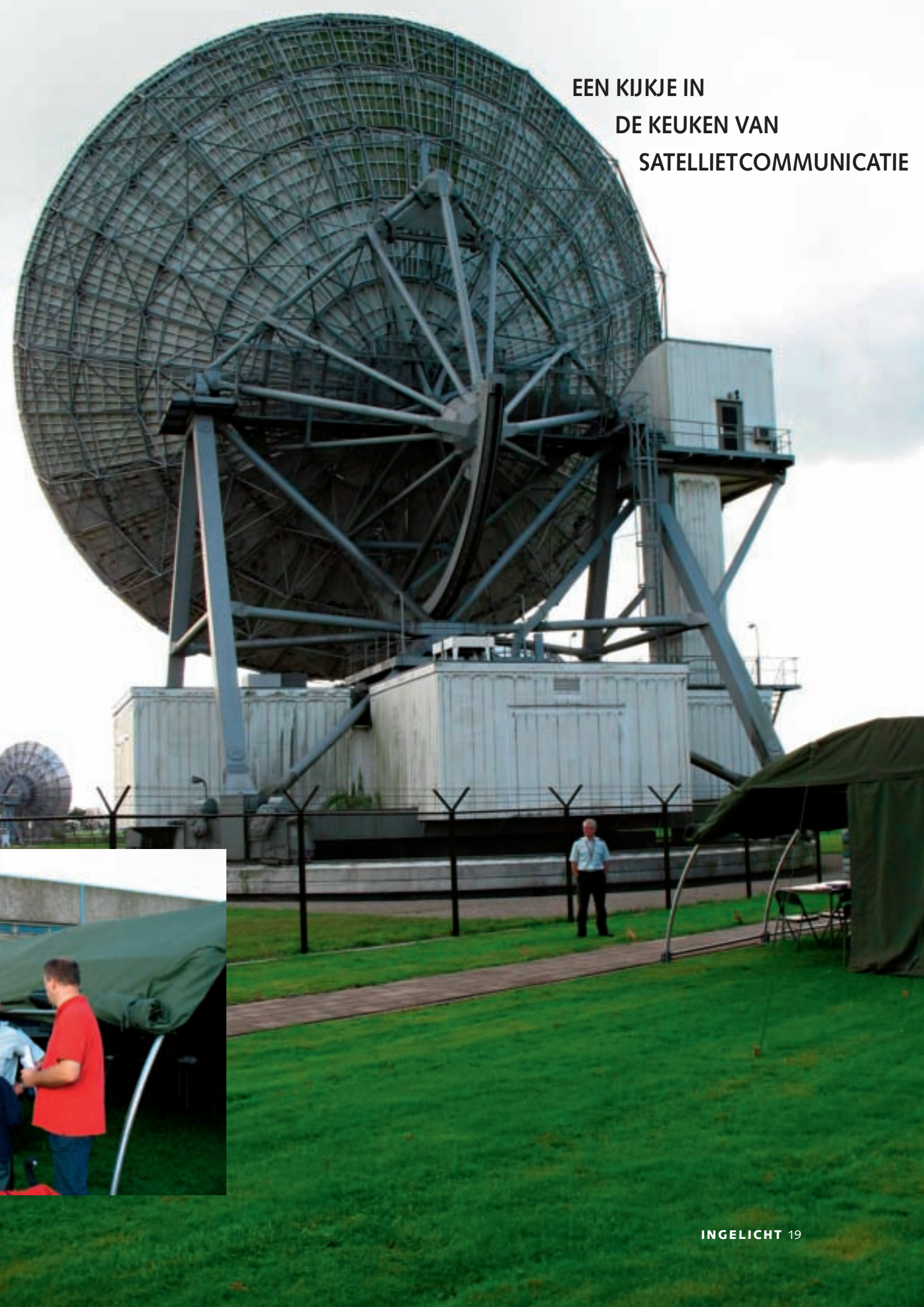
Horizon

Zonder uitzondering reageren de bezoekers positief op de aanwezigheid van Van de Lustgraaf en Te Pas. Ze tonen veel interesse en stellen serieuze vragen. Verrassend is de reactie van de bezoeker die op een paar honderd meter van het NSO grondstation woont. Ze beklagt zich over het feit dat ze had gehoord dat de Burum-1 zou worden gesloopt. Het verdwijnen van deze schotel zou het beeld van haar horizon na tientallen jaren onaangenaam veranderen.

Ook maakt een bezoeker van de gelegenheid gebruik om melding te doen van vermeende subversieve activiteit op het Lauwersmeer. De man wordt verteld hoe hij zijn waarnemingen kan melden. Ten slotte was er ook nog een beschouwende reactie. Zo reageerde een bezoeker op een uitleg waarin het woord 'uitvindingen' viel met: "Er zijn geen uitvindingen, alleen ontdekkingen. De uitvindingen zijn allen door de Heer gedaan, die het ons laat ontdekken."●

EEN KIJKJE IN
DE KEUKEN VAN
SATELLIETCOMMUNICATIE

STILTE ???

STILTE is de ervaring van geen enkel geluid, of de ervaring van zo weinig geluid dat het als volledig natuurlijk en rustgevend wordt beschouwd. STILTE kan echter ook als beklemmend of bedreigend worden ervaren.

Door: Louwe Hakvoort, projectleider

Voor velen van u lijkt het misschien zo dat er rond de reorganisatie niets gebeurt, het is stil. Maar schijn bedriegt want achter de schermen gaat alles gewoon door. Uw afdelingshoofd wordt hierover in het DIRO regelmatig bijgepraat. Het beleidsvoornemen 'Versterking MIVD 2008-2013' voor de reorganisatie is op 28 september goedgekeurd door de plaatsvervangend SG (PSG) en zijn wij druk bezig met het afronden van de functiewaarderingen. Het lijkt mij verstandig u nog even op de hoogte te stellen van de verdere procedure van deze reorganisatie.

De eerstvolgende stap is nu het aanbieden van het concept voorlopig reorganisatieplan (cVRP) voor behandeling in eerste termijn door de PSG. Als de PSG zijn goedkeuring in die eerste termijn aan het cVRP heeft gegeven, gaat er een periode in van zes weken waarin de bonden de tijd krijgen om commentaar te leveren. Vervolgens beslist de PSG in tweede termijn en bij goedkeuring kan dan worden overgegaan tot uitvoering van het plan. Dit is dan ook het moment waarop het personeelsvullingsplan kan worden opgesteld. In dit plan wordt vastgelegd wie welke functie gaat bekleden, welke vacatures er ontstaan en voor wie er geen functie meer beschikbaar is. Alle medewerkers krijgen hierover een persoonlijk schrijven van de afdeling personeelszaken. Voor medewerkers waarvan de functie niet meer terugkomt in de nieuwe organisatie wordt eerst gezocht naar een passende functie binnen de ontstane vacatures in deze nieuwe organisatie. Zoals de tijdsplanning er nu uitziet moet er voor u persoonlijk begin 2008 duidelijkheid zijn.

Mocht u ondanks deze toelichting nog van mening zijn dat het erg stil is, schroom dan niet om te rade te gaan bij uw afdelingshoofd. Uiteraard ben ik zelf ook bereid vragen over de reorganisatie en de procedures te beantwoorden. Zo kunt u zelf ook de stilte doorbreken. ●

DERDE THUISFRONTDAG:

AANDACHT

Ze is zes jaar. Vol overgave stort ze zich op haar kleurplaat. Haar vader is uitgezonden naar Afghanistan en nu is er een Thuisfrontdag. Toen ze voor de keus werd gesteld naar school te gaan of mee naar het werk van pappa, hoefde ze niet lang na te denken. Mee naar Den Haag. Sindsdien roept ze te pas en te onpas de slogan van de Luchtmacht: 'Eén team, één taak'.

Het is de derde keer dat een dergelijke Thuisfrontdag (TFD) voor MIVD'ers wordt georganiseerd. Elke rotatie organiseert Team Coördinatie Uitzendingen (TCU) zo'n dag om familie persoonlijk op de hoogte te stellen van de situatie waarin de uitgezonden militairen zich bevinden. Generaal Cobelens gaf tijdens zijn welkomstwoord aan dat het belangrijk is dat er MIVD'ers ter plaatse zijn. "Zij zijn de ogen en oren van de minister en generaals." Tegen de kinderen zei hij: "Als jullie vaders daar niet zouden zitten, zouden de andere militairen er niet zo veilig kunnen werken."

Aandacht

"We willen de mensen tijdens deze Thuisfrontdag persoonlijk benaderen", geeft het TCU aan. "Het is namelijk heel wat als je partner zo lang weg is en ook nog in een gebied waar het onrustig is. Die persoonlijke benadering komt onder meer tot uiting door een specifieke toelichting op de situatie waarin vader, zoon of man zich bevindt.

Daarnaast kunnen er buddy's van de uitgezonden militairen aanwezig zijn, wat voor nog meer persoonlijke aandacht zorgt. Tot slot is er het kijken op de werkplek, om een beter beeld te krijgen van het werk van de partner of vader. "Het is leuk om gezichten te zien bij de namen die mijn man regelmatig noemt", zegt Margreet. "Ik ben vaak op het terrein geweest als ik mijn man wegbracht, maar nu ben ik echt binnen. Dat is toch even anders." Haar schoonmoeder die ook mee is, heeft zo'n thuisfrontdag nog niet eerder meege-

VOOR THUISBLIJVERS

maakt. “Vijftig jaar geleden werd mijn zoon uitgezonden naar Libanon, maar toen werden zulke dagen niet georganiseerd.”

Briefing

Een vast onderdeel van de Thuisfrontdag is een briefing door Bureau Current Reports. De familie wordt zo geïnformeerd over de situatie ter plekke. Terwijl de geschiedenis en politieke en militaire situatie in Afghanistan en specifiek in

Uruzgan uit de doeken wordt gedaan, kleurt het meisje vrolijk verder. Alle informatie gaat schijnbaar langs haar heen. Soms, als de plaatsnaam waarnaar haar vader is uitgezonden valt, kijkt ze op, om zich vervolgens weer aan haar kleurplaat te wijden.

Jammergenoeg zijn de foto's die TCU vanuit Afghanistan kreeg opgestuurd te donker om iets te kunnen onderscheiden. Een algemene foto-impressie geeft toch iets weer van de leefomstandig-

heden van hun geliefde. Verschillende o's en a's van herkenning klinken dan ook door de ruimte. Ook roepen van verbazing zijn te horen: “Wat is het er warm en wat is het er droog.”

Een 23-jarige dochter van een uitgezonden MIVD'er is blij met alle uitleg die ze krijgt en de foto's die ze ziet: “Ik ben nu veel meer te weten gekomen dan je krijgt voorgeschoteld in de media.”

Goed werk

De moeder van een uitgezonden militair komt glunderend terug als ze haar zoon aan de telefoon heeft gehad. “We krijgen wekelijks een mail waarin hij schrijft wat hij doet en hoe het met hem gaat. Daaruit begrijp ik dat hij goed werk doet. Hij belt ook regelmatig. Nu had ik hem al even niet gesproken, daarom vind ik het erg leuk dat ik hem aan de telefoon heb gehad.”

Door deze dag komen een aantal dingen samen, geeft schoondochter Margreet aan. Het is min of meer toevallig dat ze deze dag met haar schoonmoeder meemaakt. Met z'n tweeën. Aanvankelijk zou ze met haar zoon zijn gegaan, maar door zijn studie was dat niet mogelijk. Ook haar schoonzus kon uiteindelijk niet komen. “Ik vind het bijzonder dat we dit met z'n tweeën doen. Toen mijn man terugkwam van de uitzending naar Libanon, hebben we hem ook samen opgehaald. En dit doen we nu dus weer samen. Daarnaast heeft zij als moeder zoveel van zijn leven als militair meegemaakt. Vroeger deed ze bijvoorbeeld zijn was als hij in het weekend met een plunjebaal vol thuiskwam. En ze beleefde de uitzending naar Libanon mee.”

Aandacht

Vanuit Afghanistan worden de thuisfrontdagen ook gewaardeerd. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het bericht dat het TCU een paar dagen na de Thuisfrontdag ontvangt. Een MIVD'er in Kandahar schrijft dat hij het erg op prijs stelt dat het thuisfront serieus wordt genomen. Dat er aan de achterblijvers wordt gedacht en op deze manier aandacht aan hen wordt gegeven.●

Bijzondere auto voor dagelijks gebruik

Van maandag tot en met vrijdag staat bij de Bospomp een 26 jaar oude Mercedes uit de S-klasse, een van de duurste modellen van Mercedes. Trotse eigenaar is Eric van Munster, die deze auto in 2005 kocht. Na een half jaar opknappen krijgt de auto in 2006 een kenteken en gebruikt Van Munster de auto dagelijks. “Volgens de fabriek moet hij 210 km per uur kunnen halen. Dat heb ik natuurlijk ‘niet’ uitgeprobeerd”, grijnst hij.

“Moet je nagaan, zesentwintig jaar geleden kostte de auto 83.000 gulden. Het heeft climate control, cruise control, automatische deurvergrendeling, verlichting bij beide make-upspiegeltjes en nog 23 andere opties. Zeker voor die tijd allemaal erg luxe.” Van Munster raakt niet uitgepraat over de kwaliteit en het comfort van zijn Mercedes uit de W126 serie.

Geen spoortje vet

“In 2005 besloot ik een oude auto te kopen”, is zijn reactie op de vraag hoe hij aan zo'n auto komt. Daar moet toch wel meer achter zitten dan een simpel besluit op een achternamiddag? “De

nieuwe auto's die mij aanspreken zijn erg duur. Daarnaast vind ik oude Amerikaanse of Duitse auto's interessanter. Ik heb nu een grote, luxe auto met alles erop en eraan.”

In de zomer van datzelfde jaar begon zijn zoektocht en in oktober kocht hij in de Pyreneeën een Mercedes. “Je gaat niet zomaar even naar Frankrijk om een auto te bekijken. Een kennis die daar wel regelmatig komt, is voor mij gaan kijken en was erg positief over de auto.” Via een Duitse transporteur is de auto naar Ter Apel gebracht. Vervolgens heeft Van Munster de auto in de autohobbyclub van de Frederikkazerne opgeknapt. Een half jaar lang werkte hij er bijna elke avond aan.

Toch hoefde er niet heel veel te gebeuren. Je zou verwachten dat zo'n oude auto flink wat roestplekken vertoont, maar volgens Van Munster was dat bij de zijne niet het geval. “Van medeliefhebbers van oldtimers kreeg ik de tip een auto uit Zwitserland of Zuid-Europa te kopen, omdat daar in de winter niet gepekeld wordt. Daardoor is de kans op corrosie met name aan het onderstel van een auto uit een dergelijk land vele malen kleiner. Een nadeel is wel dat Zuid-Europese landen veel zonniger zijn, waardoor de rubbers en het kunststof uitharden.”

De rubbers van het onderstel heeft Van Munster bij aankomst van de auto in Nederland dan ook als eerste vervangen. Daarna heeft hij de motor aangepast zodat 'ie op lpg kon rijden, het interieur schoongemaakt en de leren bekleding opnieuw geverfd in de fabriekskleur.

Na deze klussen werd de auto op kenteken gezet en was hij klaar voor dagelijks gebruik. Sindsdien pendelt Van Munster liggend achter het stuur wekelijks op en neer van Friesland naar Den Haag. Liggend? “Ja”, lacht hij, “de auto is bijna vijf meter lang. Ik kan mijn stoel ver naar achteren schuiven en zo zeer comfortabel rijden. Ik stap na een lange rit van Den Haag naar Friesland niet meer met spierpijn uit en zelfs de passagier achter mij heeft nog genoeg beenruimte. De stoelen zitten ook echt als fauteuils. Er zitten springveren in met echte veren waarover een kokosmat is gelegd en daaroverheen de bekleding. Het zit heerlijk. De Mercedes ziet er misschien wat gedateerd uit, maar het comfort vergoed dat totaal.”

Sociale rijder

Zo oud als hij is, de Mercedes kan met gemak 210 km per uur halen. “Dat heb ik natuurlijk uitgeprobeerd toen ik eens op de Afsluitdijk naar Friesland reed. Maar verder houd ik me keurig aan de snelheid hoor”, haast hij zich te zeggen. “Ik ben een sociale rijder. Maar dat moet ook wel. Ik merk dat het een zware auto is die meer tijd nodig heeft om tot stilstand te komen. Ik houd daarom ook veel afstand van degene die voor mij rijdt.”

De trotse autobezitter sleutelt en poetst nog wekelijks. De bijna vijf meter lange auto ziet er dan ook spik en span uit. Zelfs het motorblok vertoont geen spoortje viezigheid en glimt aan alle kanten. “Sleutelen en poetsen, dat gaat tot in lengte van dagen door...”

Eric van Munster draagt de sfinx over aan Maarten van Lieshout. ●

De Mercedes-Benz W126 serie loopt van 1979 tot 1991 en is in die tijd het topmodel van de Mercedes-Benz personenwagenlijn. De auto is verkrijgbaar in een standaard wielbasis (S/SE), een 10 centimeter langere wielbasis (SEL) en een 2-deurs 4-persoons coupe (SEC), die in 1981 wordt geïntroduceerd. De W126 is de opvolger van de W116, de S-klasse die tot 1980 in productie blijft. Ten opzichte van de W116 wordt het brandstofverbruik gereduceerd, terwijl de prestaties gelijk blijven of verbeteren.

Gewichtsbesparing is hierbij een belangrijk aspect, maar ook lichtere materialen zoals polyurethaan voor de kunststof bumperdelen en zijpanelen en aluminium voorpanelen, de automatische versnellingsbak en de motoren zorgen hiervoor.

De W126 kent twee series, waarvan de eerste serie loopt van 1979 tot 1985 en herkenbaar is aan de typische bumpers en zijbeplating met ribbelstructuur. Lichtmetalen velgen hebben een 14" diameter en worden ongewijzigd van de vorige types overgenomen. Deze velgen worden ook wel 'barokvelgen' of wat minder elegant 'kroonkurken' genoemd.

De tweede serie van 1985 tot 1991 heeft een gladder bumperontwerp en mist de ribbelstructuur. De lichtmetalen velgen van de tweede serie hebben een 15" diameter en zijn eenvoudiger en strakker van opzet. Ze krijgen in de volksmond de wat oneerbiedige bijnaam 'putdeksels'.

GOUDEN MEDAILLE VOOR 36 JAAR EERLIJKE EN TROUWE DIENST

Adjutant Wilmy is 36 jaar lang trouw in dienst van de MIVD. Een mijlpaal waar een bijzondere medaille bij hoort. Op 13 september kreeg Wilmy te Brunssum het onderscheidingsteken voor Langdurige Trouwe Dienst uitgereikt.

Dit onderscheidingsteken kreeg zij uitgereikt door generaal-majoor P.W.C.M. Cobelens. Tijdens haar uitzending naar Afghanistan eind 2006, waar zij was geplaatst op het NIC-Kandahar, had zij hem zelf gevraagd deze medaille uit te reiken. Zoals generaal Cobelens zelf aangaf, kon hij dat verzoek niet weigeren. "Ik ben blij voor jou, dat je deze medaille als blijk van waardering voor je trouwe dienst krijgt uitgereikt. Ik ben ook blij voor mijzelf, omdat ik als directeur van de MIVD kan beschikken over personeelsleden die langdurige ervaring hebben opgedaan, vooral in operationele dienst. En dat is een niet te onderschatten kwaliteit", zei Cobelens tijdens het ceremoniële gedeelte van de receptie in Brunssum.

Cobelens vertelde verder dat deze Medaille voor Eerlijke en Trouwe Dienst in 1825 is ingesteld voor vrijwillig dienende militairen beneden de officiersrang. De gouden medaille aan een oranje lint heeft aan de voorzijde een gekroonde Konink-

lijke Mantel met daarop de letter 'w' van Wilhelmus, maar nu heel toepasselijk van 'Wilmy'. Aan de keerzijde is het gekroonde rijkswapen voor leger en luchtmacht op een trofee van vaandels en wapens met daarboven de woorden: Voor Trouwe Dienst.

In een aantal dingen liep ze als vrouw voorop. Eigenlijk wilde ze onderwijzeres worden, maar in 1971 is ze opgekomen als Milva, algemeen onderofficier en geplaatst bij Dienst Kwartiermeester Generaal. In 1981 werd ze rijexaminator bij de Rij- en Tractieschool. Daarmee was ze de eerste vrouwelijke militaire rijexaminator in Nederland. In 1987 was ze de eerste vrouwelijke Compagnie Sergeant Majoor binnen Defensie.

Momenteel werkt ze bij ACIV, waar ze tot haar functioneel leeftijds ontslag in 2010 werkzaam zal zijn. Daarnaast is ze sinds 1980 actief lid van de militaire vakbond AMFP, waar ze intern regio bestuurlijk en voorzitter was en nu groepshoofd is.●

Cyberphreaking II: een zakje chips

De fabrikant meende de verkoop van de chips te verhogen door in sommige zakken een bescheiden presentje mee te geven. In die tijd – zo'n 25 jaar geleden – waren die presentjes een plastic autootje, een poppetje of een fluitje of iets dergelijks. Geinig, wellicht voor de kleinkinderen, maar verder iets om direct weg te gooien. Een van de enthousiaste chips eters dacht daar iets anders over en uit pure verveling begon hij met een van de cadeautjes – een fluitje – te spelen.

Door: Arno H.P. Reuser

Nu betrof het hier een van die zogenaamde 'jongeren' wier belangstelling en nieuwsgierigheid grenzeloos waren. Zo kwam deze jongere er tot zijn stomme verbazing achter dat de frequentie van het fluitje gelijk was aan de frequentie van de tonen waarmee de – toen nog ultramoderne – elektronische telefooncentrales bediend werden. Door eenvoudig met het fluitje de juiste tonen in de juiste volgorde en duur te produceren slaagde hij erin via een telefooncentrale verbinding te maken met andere telefoons, uiteraard zonder te betalen.

Even opletten nu. Versimpeld uitgelegd werkt zo iets ongeveer als volgt. U belt met iemand en hoort de signalen over de lijn naar de andere kant gaan. U hoort dan een toon van een telefoontoestel dat 'overgaat'. Maar er is nog niet 'opgenomen'. Wat is er nu precies aan de hand? Er is al verbinding, en spraak is in principe mogelijk, het enige wat nog moet gebeuren is dat de

andere telefoon een signaal terug geeft dat er gesproken kan worden.

Dat signaal wordt

gegenereerd doordat iemand de hoorn opneemt, maar stel je voor dat onze chipsfluitter heeft ontdekt welk signaal dat is? Hij stuurt dan eenvoudig dat signaal voordat de hoorn wordt opgenomen: het rinkelen stopt, er is een open verbinding, en de verrekening van de kosten is niet gestart (want dat is weer een ander signaal).

Zo ontstaat een complete cultuur van jongeren die zich bezig houden met *phonephreaking*: ontdekken en met elkaar delen van lijsten van signalen en tonen, pulsen en dergelijke. Ze slaan ook aan het bouwen: een 'Blue Box' ¹⁾ om de centrale pulse tonen gemakkelijk te genereren, zodat interlokaal bellen niet alleen gratis kan maar ook enigszins gemakkelijk. Daarnaast stellen ze de *Hackers Bible* (waarvan de schrijver van deze kolom over een volledig exemplaar beschikt) samen en verspreiden dat in het circuit, en organiseren regelmatige bijeenkomsten van de 'scène'.

De man met het fluitje is wereldberoemd geworden. Hij wordt *Captain Crunch* genoemd en heeft gewoon een website waarop zijn avonturen beschreven worden. Zoals u begrijpt, spelen de meeste van deze avonturen zich af binnen de muren van een Amerikaanse gevangenis, want in die tijd was de Amerikaanse justitie als de dood voor computer *criminals*.

De frequentie van het fluitje was (is?) 2600 Herz. Ook dat getal is beroemd geworden. Een van de meest bekende internationale hackergroeperingen is er naar genoemd en er is nog altijd een UseNet groep *alt.2600* dat is gewijd aan de kunst van het hacken. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit hacken, vergeet het verder maar. Telefooncentrales zijn tegenwoordig meestal digitaal en de technieken die u gaat vinden werken niet meer. Ook de Blue Box is nutteloos. Maar hacken was toen en is nu nog altijd met veel mystiek omgeven, terwijl dat niet altijd nodig of zelfs terecht is, zoals in het geval van wellicht de beroemdste (beruchtste?) hacker aller tijden: Kevin Mitnick. Daarover de volgende keer in deze kolom.●

¹⁾ Het bouwen of bezitten van een Blue Box is in Nederland strafbaar.

